QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2021- yil yanvar-aprel oylari uchun dastlabki ma‘lumot)

Respublika iqtisodiyotini rivojlantirish strategiyasi diversifikatsiyalangan va raqobatbardosh iqtisodiyotni yaratishga, innovatsion texnologiyalar va bozorni boshqarishning yangi usullaridan foydalangan holda milliy resurslardan maksimal darajada foydalanishga yo‘naltirilgan. Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o‘z ta’sirini o‘tkazadi.

2021- yilning yanvar-aprel oylari yakuni bilan respublikaning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 219,7 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2020- yilning mos davriga nisbatan 53,7 mln. AQSh dollariga yoki 32,4 % ga ko‘paydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI
(yanvar-aprel, ming AQSh dollari)

	2020- yil	2021- yil	O‘sish sur’ati, % da	Jamiga nisbatan, % da
Tashqi savdo aylanmasi	**165 968,5**	**219 693,1**	**132,4 %**	**x**
Eksport	**111 405,3**	**143 963,5**	**129,2 %**	**100,0**
tovarlar	*110 610,2*	*143 138,4*	*129,4*	*99,4*
xizmatlar	*795,1*	*825,1*	*103,8*	*0,6*
oltin	-	-	-	-
Import	**54 563,2**	**75 729,6**	**138,8 %**	**100,0**
tovarlar	*50 773,2*	*72 053,8*	*141,9*	*95,1*
xizmatlar	*3 790,0*	*3 675,8*	*97,0*	*4,9*
Saldo	**56 842,1**	**68 233,9**	**x**	**x**

Ma’lumot uchun: O‘zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko‘rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o‘rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o‘rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o‘z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo‘yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o‘rtasida o‘tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 144,0 mln. AQSh dollariga (29,2 % ga ko‘paydi) va import hajmi 75,7 mln. AQSh dollariga (38,8 % ga ko‘paydi) yetdi. Hisobot davrida 68,2 mln. AQSh dollari qiymatida ijobiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR
(2021- yil yanvar-aprel, mln. AQSh dollari)

Qoraqalpog‘iston Respublikasi, jahonning 49 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (20,8 %), Turkiyada (34,0 %), Rossiya Federatsiyasida (14,9 %), Qozog‘istonda (2,4 %), Latviyada (13,8 %), Ukrainada (7,2 %) va Koreya Respublikasida (6,0 %) qayd etilgan.

Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta‘minlash uchun respublikada zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o‘zgarishlarga import tovarlarning o‘rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo‘shni davlatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko‘rish mumkin.

TSA da so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSA da Qirg‘iziston, Afg‘oniston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo‘shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Turkiya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, va Latviya davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

TO‘RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN DAVLATLAR
(yanvar-aprel, mln. AQSh dollari)

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan 12 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Turkiya (34,0 mln. AQSh dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (20,8 mln. AQSh dollari), Rossiya (14,9 mln. AQSh dollari) va Latviya (13,8 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 8 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI
(yanvar-aprel, mln. AQSh dollari)

Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Xitoy Xalq Respublikasi	**60,3**	**41,4**	**46,0**
Eksport	29,1	31,2	33,4
Import	31,2	10,2	12,6
Saldo	-2,1	21,0	20,8
Turkiya	**29,5**	**21,0**	**43,2**
Eksport	18,5	20,3	38,6
Import	11,0	0,7	4,6
Saldo	7,5	19,6	34,0
Rossiya Federatsiyasi	**62,7**	**41,7**	**38,8**
Eksport	51,3	30,5	26,8
Import	11,4	11,3	12,0
Saldo	39,8	19,2	14,9
Qozog‘iston	**24,1**	**18,1**	**19,0**
Eksport	18,5	12,0	10,7
Import	5,5	6,1	8,3
Saldo	13,0	6,0	2,4
Latviya	**9,1**	**10,3**	**14,2**
Eksport	7,9	8,4	14,0
Import	1,2	1,9	0,2
Saldo	6,7	6,5	13,8
Ukraina	**0,8**	**0,9**	**7,8**
Eksport	0,7	0,6	7,5
Import	0,2	0,2	0,3
Saldo	0,5	0,4	7,2

Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Chvesiya	**0,0**	**0,1**	**7,4**
Eksport	-	-	-
Import	0,0	0,1	7,4
Saldo	-0,0	0,1	7,4
Koreya Respublikasi	**16,7**	**11,9**	**6,8**
Eksport	4,0	1,2	0,4
Import	12,7	10,7	6,4
Saldo	-8,6	-9,6	-6,0
Chexiya Respublikasi	**0,3**	**0,0**	**5,9**
Eksport	0,0	0,0	0,2
Import	0,3	0,0	5,7
Saldo	-0,3	0,0	-5,6
Vyetnam	**3,5**	**3,8**	**4,4**
Eksport	0,0	0,0	0,1
Import	3,5	3,8	4,3
Saldo	-3,5	-3,7	-4,2
Germaniya	**1,9**	**0,4**	**4,1**
Eksport	0,1	0,1	0,2
Import	1,8	0,3	3,9
Saldo	-1,7	-0,2	-3,7
Qirg‘iz Respublikasi	**1,3**	**1,0**	**2,8**
Eksport	1,1	0,6	1,8
Import	0,2	0,4	1,0
Saldo	1,0	0,1	0,8
BAA	**1,1**	**0,2**	**2,3**
Eksport	0,2	0,0	0,1
Import	0,9	0,2	2,2
Saldo	-0,7	-0,2	-2,1

Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Afg‘oniston	**0,4**	**0,8**	**2,0**
Eksport	0,4	0,8	2,0
Import	0,0	0,0	0,0
Saldo	0,4	0,8	2,0
Fransiya	**0,0**	**0,0**	**1,6**
Eksport	0,0	0,0	1,2
Import	0,0	0,0	0,4
Saldo	0,0	0,0	0,8
Litva	**2,2**	**0,4**	**1,5**
Eksport	0,0	0,0	1,2
Import	2,2	0,4	0,3
Saldo	-2,2	-0,4	0,9
Tojikiston	**0,9**	**0,7**	**1,3**
Eksport	0,9	0,7	1,3
Import	0,0	0,0	0,0
Saldo	0,9	0,7	1,3
Iroq	**0,9**	**1,1**	**1,1**
Eksport	0,9	1,1	1,1
Import	0,0	0,0	0,0
Saldo	0,9	1,1	1,1
Turkmaniston	**1,6**	**0,8**	**1,0**
Eksport	0,2	0,2	0,3
Import	1,4	0,6	0,8
Saldo	-1,2	-0,5	-0,5
Gruziya	**0,2**	**0,0**	**1,0**
Eksport	0,2	0,0	1,0
Import	0,0	0,0	0,0
Saldo	0,2	0,0	1,0

Qoraqalpog‘iston Respublikasi tashqi savdo aylanmasining uchdan bir qismi MDH davlatlariga to‘g‘ri keladi va bu ko‘rsatkich so‘ngi yillarda biroz o‘zgardi.

Respublikamizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlarga qaramay, 2021- yilning yanvar-aprel oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 32,4 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2020- yilga nisbatan ulushi 6,0 % ga kamaygan.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-aprel, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

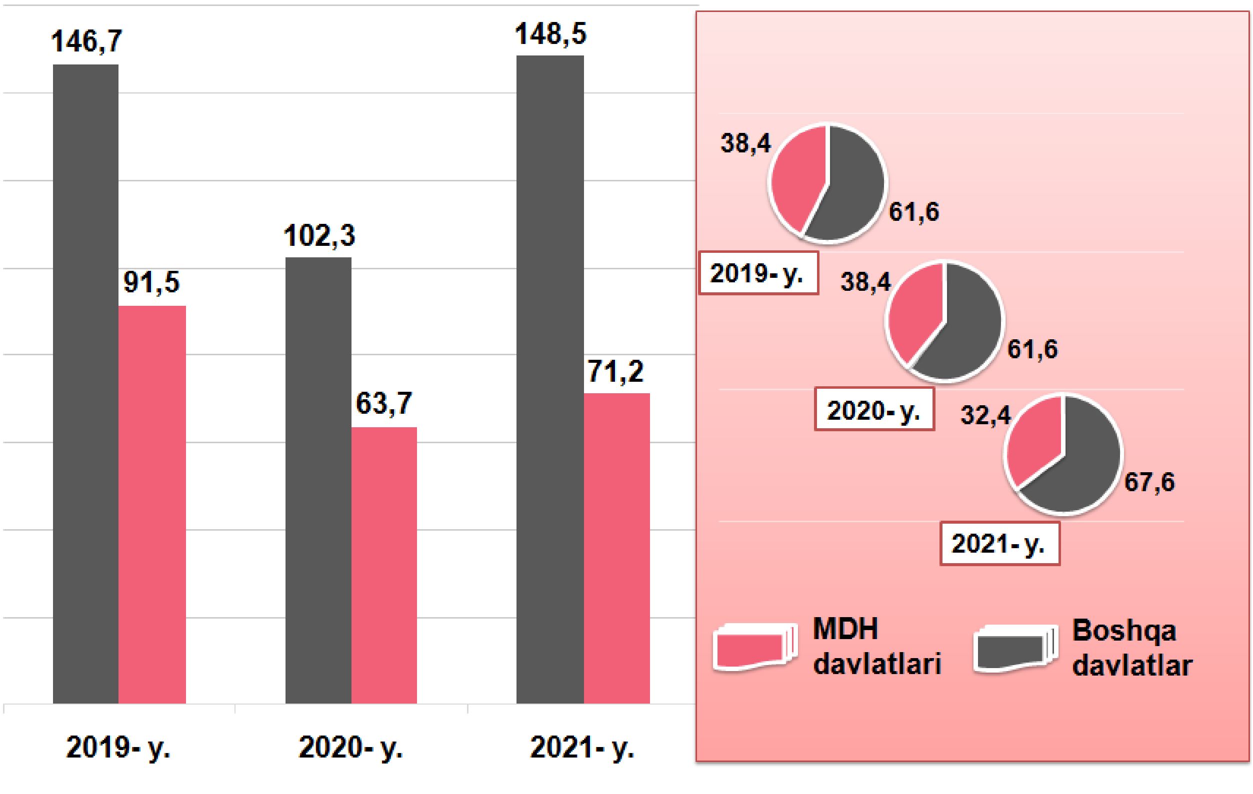

Boshqa xorijiy davlatlarning TSAsi 2021- yilning yanvar-aprel oylarida 2020- yilning shu davriga nisbatan 32,4 % ga ko‘paydi va jami TSAdagi ulushi 67,6 % ni tashkil etdi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING EKSPORTI
(2021- yil yanvar-aprel)

Joriy yilning yanvar-aprel oylarida mamlakatning eksportyorlari soni 108 tani tashkil etib, ular tomonidan 144,0 mln. AQSh dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2020- yilning mos davriga nisbatan 29,2 % ga ko‘paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta‘minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 99,4 % ni tashkil etib, ular asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar (73,4 %), sanoat tovarlari (11,0 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari (9,6 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (4,7 %) hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

XSST BO‘YICHA EKSPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-aprel, ulushi, % da)

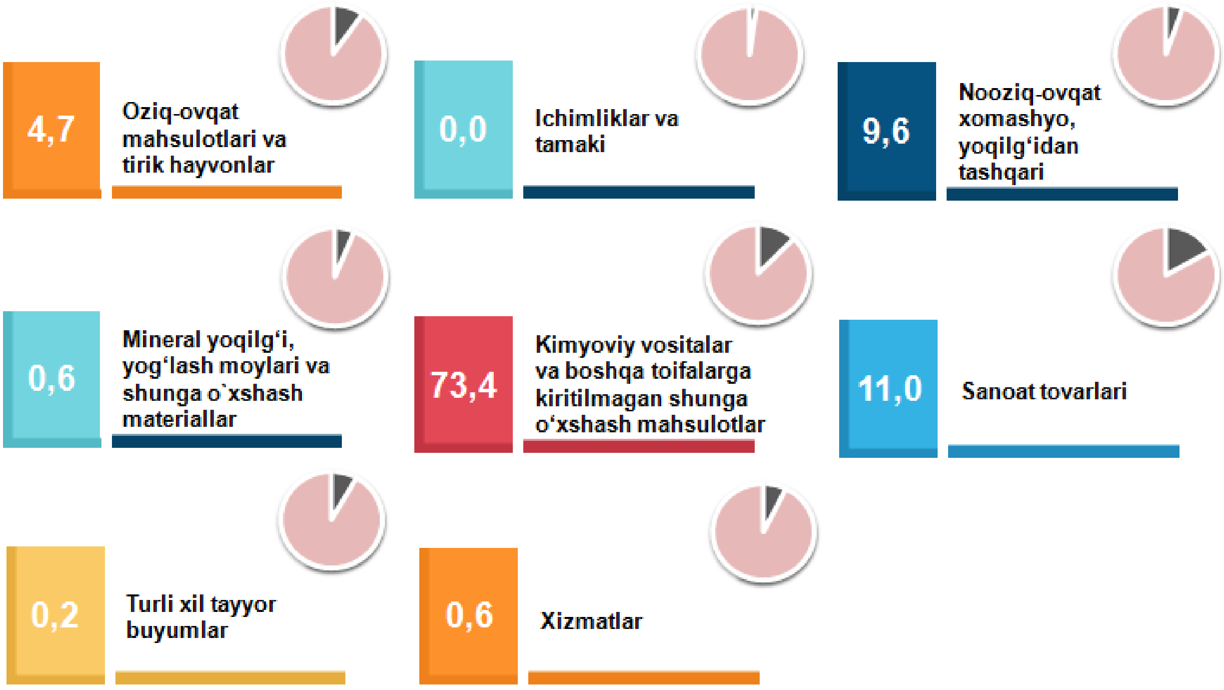

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-aprel)

XSST tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami eksport	**143 963,6**	**129,2**	**100,0**	**48 523,3**	**108,5**	**100,0**	**95 440,3**	**143,1**	**100,0**
shu jumladan:									
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	6 714,5	117,9	4,7	2 041,4	61,1	4,2	4 673,0	198,2	4,9
Ichimliklar va tamaki	5,0	-	0,0	5,0	-	0,0		-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	13 883,2	105,1	9,6	849,8	101,7	1,8	13 033,4	105,4	13,7
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	922,4	425,9	0,6	459,4	-	0,9	462,9	213,8	0,5
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	-	-	-		-	-		-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	105 606,8	129,6	73,4	40 358,9	110,1	83,2	65 248,0	145,5	68,4
Sanoat tovarlari	15 770,9	157,6	11,0	4 115,6	122,8	8,5	11 655,3	175,2	12,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turli xil tayyor buyumlar	235,6	1 8,4 b	0,2	82,2	763,4	0,2	153,5	7 5,6 b	0,2
Xizmatlar	825,1	103,8	0,6	611,0	114,1	1,3	214,1	82,5	0,2

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo‘nalishi bo‘yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar hissasiga to‘g‘ri kelmoqda, eksport hajmi bo‘yicha keyingi o‘rinlar sanoat tovarlari, oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar hamda nooziq-ovqat xomashyoga (yoqilg‘idan tashqari) to‘g‘ri kelmoqda.

2021- yilning yanvar-aprel oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko‘rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o‘zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta‘kidlash joizki, 2020- yilning yanvar-apreliga nisbatan, nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg‘idan tashqari), sanoat tovarlari hamda xizmatlardan tashqari barcha tovar guruhlarida o‘sish kuzatildi.

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-aprel, % da)

XSST tarkibi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	3,6	5,1	4,7
Ichimliklar va tamaki	0,0	11,9	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	3,4	0,2	9,6
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	1,5	73,1	0,6
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	83,2	9,0	73,4
Sanoat tovarlari	7,7	0,0	11,0
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	-	-	-
Turli xil tayyor buyumlar	-	-	0,2
Xizmatlar	0,5	0,7	0,6

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-aprel)

XSST bo‘limi nomi	Ming AQSh dollari	2020- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	4 554,9	87,7
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	2 026,0	4,0 b.
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	114,0	-
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	16,2	-
Har hil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	1,2	-
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	2,3	-
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	5,0	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari		
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	11 945,5	154,2
To‘qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	1 742,1	37,6
Moy olinadigan urug‘lar va mevalar	27,7	60,1
O‘g‘itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko‘mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	167,1	21,6
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar	922,4	4,3 b.
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlik moylari va yog‘lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	19,3	149,6
Birlamchi shakldagi plastmassalar	105 543,1	129,6
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	39,0	170,3
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	0,4	-

Bo‘yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo‘yoqlar	5,0	-
Sanoat tovarlari		
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	15 619,7	160,8
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	2,4	1,1
Cho‘yan va po‘lat	-	-
Ruda bo‘lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	148,3	195,4
Metalldan tayyorlangan buyumlar	-	-
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar	-	-
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyot qismlari	-	-
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va ularning detallari	-	-
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	-	-
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	-	-
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	38,5	3,6 b.
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	183,3	-
Кiyim-кechaklar va кiyim-кechaк anjomlari	13,8	-
Xizmatlar		
Moliyaviy xizmatlar	231,8	141,4
Transport xizmatlari	338,7	72,4
Safarlar (turizm)	254,7	164,0
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	-	-
Qurilish xizmatlari	-	-

So‘nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi kamaydi va ularning jami eksportdagi ulushi 2019- yilning yanvar-aprelidagi 53,6 % dan 2021- yilning yanvar-aprelida 33,7 % ga kamaydi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 66,3 % ni tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-mart, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

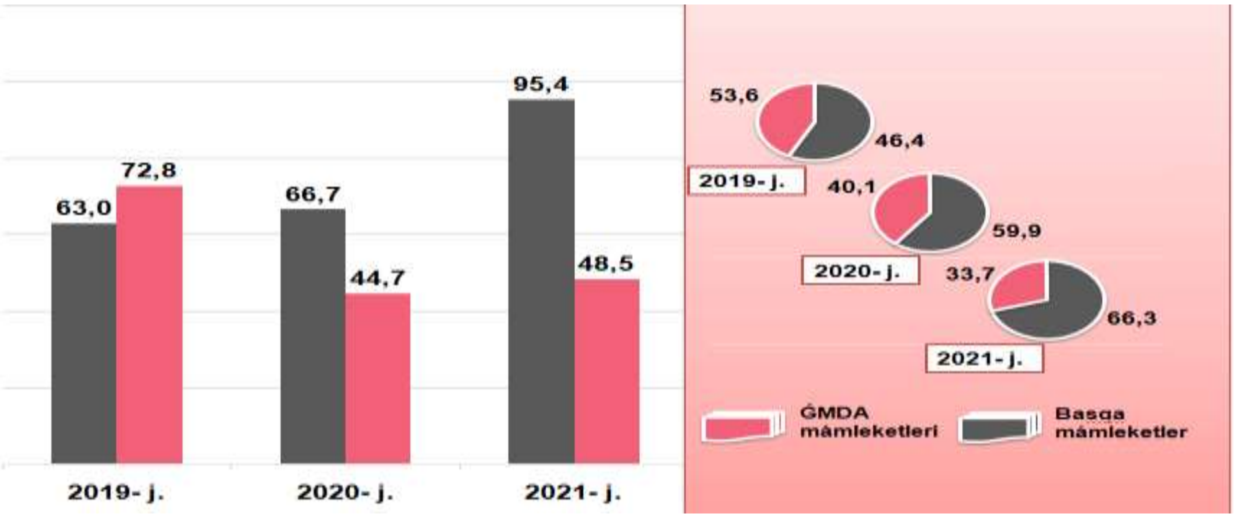

2021- yilning yanvar-aprel oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo‘yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Turkiya (eksport umumiy hajmining 26,8 % i), Xitoy Xalq Respublikasi (23,2 %), Rossiya Federatsiyasi (18,6 %), Latviya (9,7 %), Qozog‘iston (7,4 %), Ukraina (5,2 %) va Afg‘oniston (1,4 %) davlatlari saqlanib qolmoqda hamda ularning jami eksportdagi ulushi 92,4 foizni tashkil etmoqda.

RESPUBLIKA EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI
(2021- yil yanvar-aprel, % da)

2021- yilning yanvar-aprel oylarida, o‘tgan yildagi kabi tovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo‘lgan Rossiya Federatsiyasining ikki pog‘onaga tushishi hisobiga, Turkiya eksportdagi ulushi bo‘yicha peshqadamlikni oldi.

Joriy yilning yanvar-aprel oylarida hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha geografiyasi 2020- yilning mos davriga nisbatan 34 davlatdan 36 davlatga ko‘paydi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O‘SISH SUR‘ATLARI

Davlatlar	Ming AQSh dollari		O‘sish sur‘ati, % da		O‘rni	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Turkiya	20318,9	38626,6	109,9	190,1	3	1
Xitoy Xalq Respublikasi	31214,0	33384,4	107,3	107,0	1	2
Rossiya	30490,4	26841,6	59,5	88,0	2	3
Latviya	8410,1	14035,5	106,4	166,9	5	4
Qozog‘iston	12048,1	10722,0	65,0	89,0	4	5
Ukraina	642,8	7451,2	92,6	11,6 b	11	6
Afg‘oniston	766,5	1979,4	188,7	258,2	9	7
Qirg‘iz Respublikasi	556,8	1794,5	49,4	322,3	12	8
Tojikiston	683,9	1297,4	75,1	189,7	10	9
Fransiya	-	1240,6				10
Litva	-	1192,8				11
Iroq	1060,1	1142,0	118,7	107,7	8	12
Gruziya	2,0	1040,6	1,1	520,3 b	26	13
Estoniya	216,6	462,9	24,8	213,7	16	14
Koreya Respublikasi	1170,6	399,4	29,0	34,1	7	15
Italiya	-	298,8			33	16
Turkmaniston	185,3	279,7	79,4	150,9	18	17

Davlatlar	Ming AQSh dollari		O‘sish sur‘ati, % da		O‘rni	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Eron	-	218,0	-	-	-	18
Germaniya	98,2	197,8	156,9	201,4	21	19
Yaponiya	-	97,9	-	-	-	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar, sanoat tovarlari hamda nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg‘idan tashqari) kiradi.

RESPUBLIKANING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-aprel, ming AQSh dollari)

XSST tarkibi	Turkiya		Xitoy		Rossiya		Latviya	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Jami eksport	**20 318,9**	**38 626,6**	**31 214,0**	**33 384,4**	**30 490,4**	**26 841,6**	**8 410,1**	**14 035,5**
shu jumladan:								
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	31,6	316,8	365,1	425,7	126,8	144,9	22,2	-
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	260,0	1 407,1	6 587,7	9 724,1	804,1	793,8	2 107,3	161,6
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	-	-	-	-	-	-	-	-
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	17 664,9	33 584,3	20 513,2	14 982,7	25 984,6	21 845,9	6 280,5	13 874,0
Sanoat tovarlari	2 362,1	3 317,3	3 449,5	8 097,6	3 240,6	3 792,9	-	-

XSST tarkibi	Turkiya		Xitoy		Rossiya		Latviya	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	-	-	-	-	-	-	-	-
Turli xil tayyor buyumlar	-	-	-	153,5	-	1,6	-	-
Xizmatlar	0,3	1,0	0,5	0,8	334,4	262,5	-	0,0

Xizmatlar eksporti hajmi 825,1 ming AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 0,6 % ini tashkil etib, 2020- yilning mos davriga nisbatan 3,8 % ga ko‘paydiganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi safarlar (turizm) (30,9 %), transport (41,0 %) hamda moliyaviy xizmatlar (28,1 %) hissasiga to‘g‘ri kelgan.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-aprel, ulushi, % da)

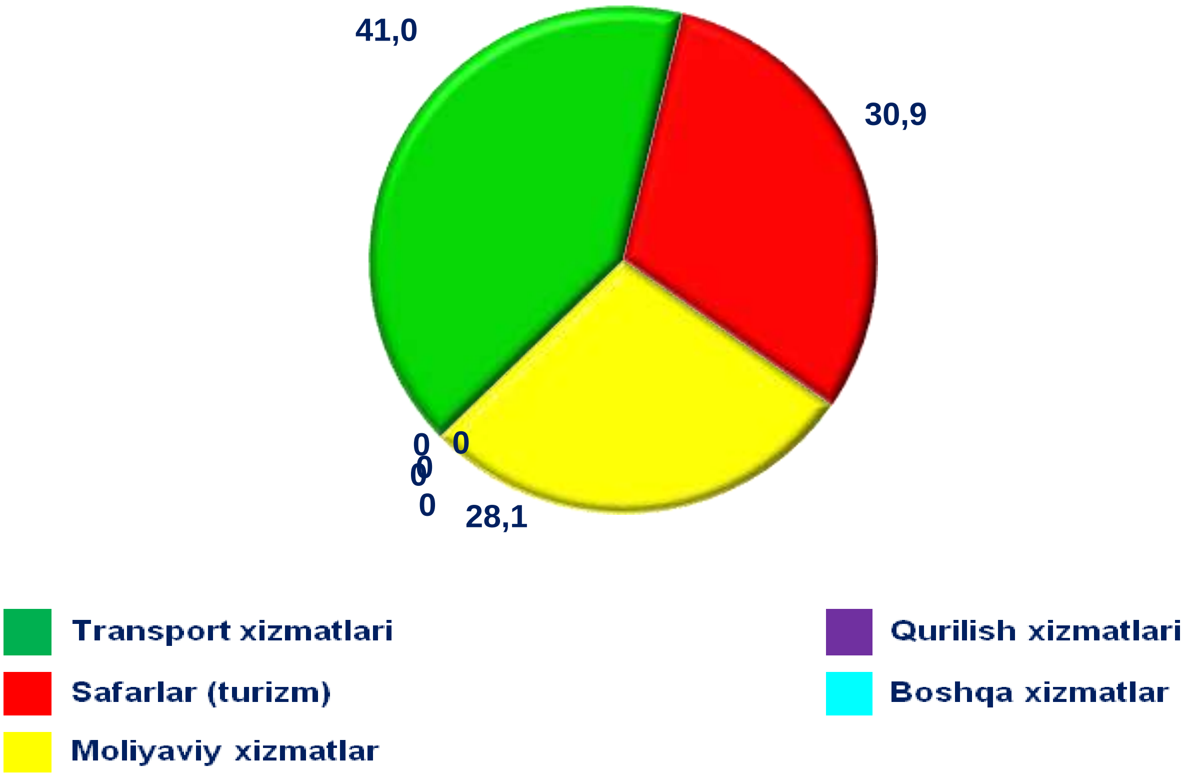

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo‘lgan 1 936,4 ming AQSh dollari qiymatli 10 230,1 tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Bunda 2020- yilning mos davriga nisbatan 1 414,1 ming AQSh dollarida pastlashish kuzatilib, 57,8 % ga kamaydi. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 1 724,1 ming AQSh dollariga teng 9 941,2 tonna sabzavot, shuningdek, 109,1 ming AQSh dollari qiymatidagi 120,1 tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

Hukumat tomonidan qishloq xo‘jaligi va bog‘dorchilikni rivojlantirishga katta e‘tibor qaratilayotgani bois, eksport qilinayotgan meva va sabzavotlarning ulushi 1,3 % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI
(2021- yil yanvar-mart, ming AQSh dollari)

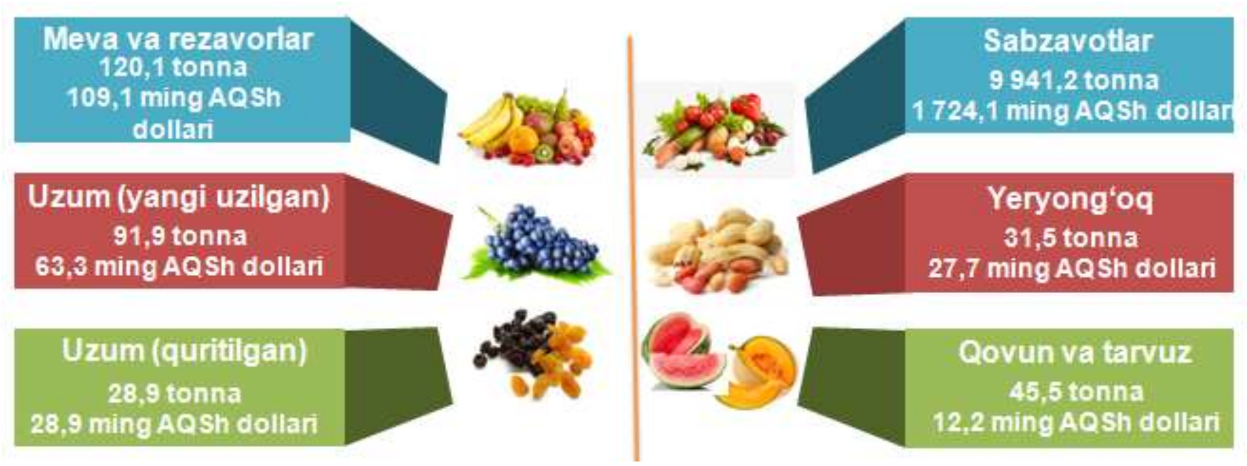

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog‘iston (86,2 %), Rossiya Federatsiyasi (7,5 %) va Italiya (6,3 %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

Bugungi kunda Qoraqalpog‘istonda meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar

tomonidan to‘plangan tajriba bilan ham bog‘liqligi bilan ifodalanadi. Shu munosabat bilan hukumat qishloq xo‘jaligi xomashyosini sanoat asosida qayta ishlashga va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e‘tibor qaratmoqda.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI
(yanvar-aprel)

Davlat nomi	2020- yil			2021- yil		
	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da
Qozog‘iston	17 542,7	3 102,5	92,6	10 038,3	1 669,9	86,2
Rossiya Federatsiyasi	476,1	126,8	3,8	157,1	144,9	7,5
Italiya	-	-	-	34,7	121,7	6,3
Xitoy	51,0	53,0	1,6	-	-	-

***-** *qiymat ifodasida*

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To‘qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o‘rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo‘shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko‘rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 15 725,3 ming AQSh dollarlik to‘qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 10,9 % ini tashkil etdi va o‘tgan yilga nisbatan 60,5 % ga o‘sdi.

Eksport qilingan to‘qimachilik mahsulotlari tarkibida paxtadan yigirilgan ip (97,9 %) hamda ipak va ipak mahsulotlari (1,0 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 12 turdagi to‘qimachilik mahsulotlari dunyoning 8 ta davlatiga eksport qilindi.

Respublikaning to‘qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag‘batlantirish borasidagi amaliy ishlari natijasida, mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-aprel, ming AQSh dollari)

Tovar nomi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
Paxtadan yigirilgan ip	6 590,8	9 671,5	15 398,8
Ipak va ipak mahsulotlari	190,2	87,6	91,9
Naqshli mato	-	-	156,7
Boshqa to‘qimachilik mahsulotlari	-	-	22,6
Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	-	-	13,8
Paxta mahsulotlari	13,2	-	-
Paxtadan gazlamalar	-	41,0	-

To‘qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Xitoy Xalq Respublikasi (8 152,9 ming AQSh dollari – 51,8 %), Rossiya Federatsiyasi (3 785,1 ming AQSh dollari – 24,1 %) va Turkiya (3 317,3 ming AQSh dollari – 21,1 %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

ALOHIDA TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI
(yanvar-aprel, ming AQSh dollari)

DAVLATLAR KESIMIDA TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-aprel, ming AQSh dollari)

Davlatlar	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Xitoy Xalq Respublikasi	5171,9	3449,5	8152,9
Rossiya Federatsiyasi	976,0	3232,8	3785,1
Turkiya	456,1	2362,1	3317,3
Qirg‘iz Respublikasi	-	41,0	193,1
BAA	190,2	-	90,3
Portugaliya	-	-	84,5
Pokiston	-	455,0	65,6
Hindiston	-	87,6	36,6
Polsha	-	172,1	-

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING IMPORTI
(2021- yil yanvar-aprel)

2021- yilning yanvar-aprel oylarida import hajmi 75,7 mln. AQSh dollarini va 2020- yilning mos davriga nisbatan 138,8 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (46,1 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (14,4 %) hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar (10,8 %) hisobiga to‘g‘ri keldi.

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA IMPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-mart, ulushi, % da)

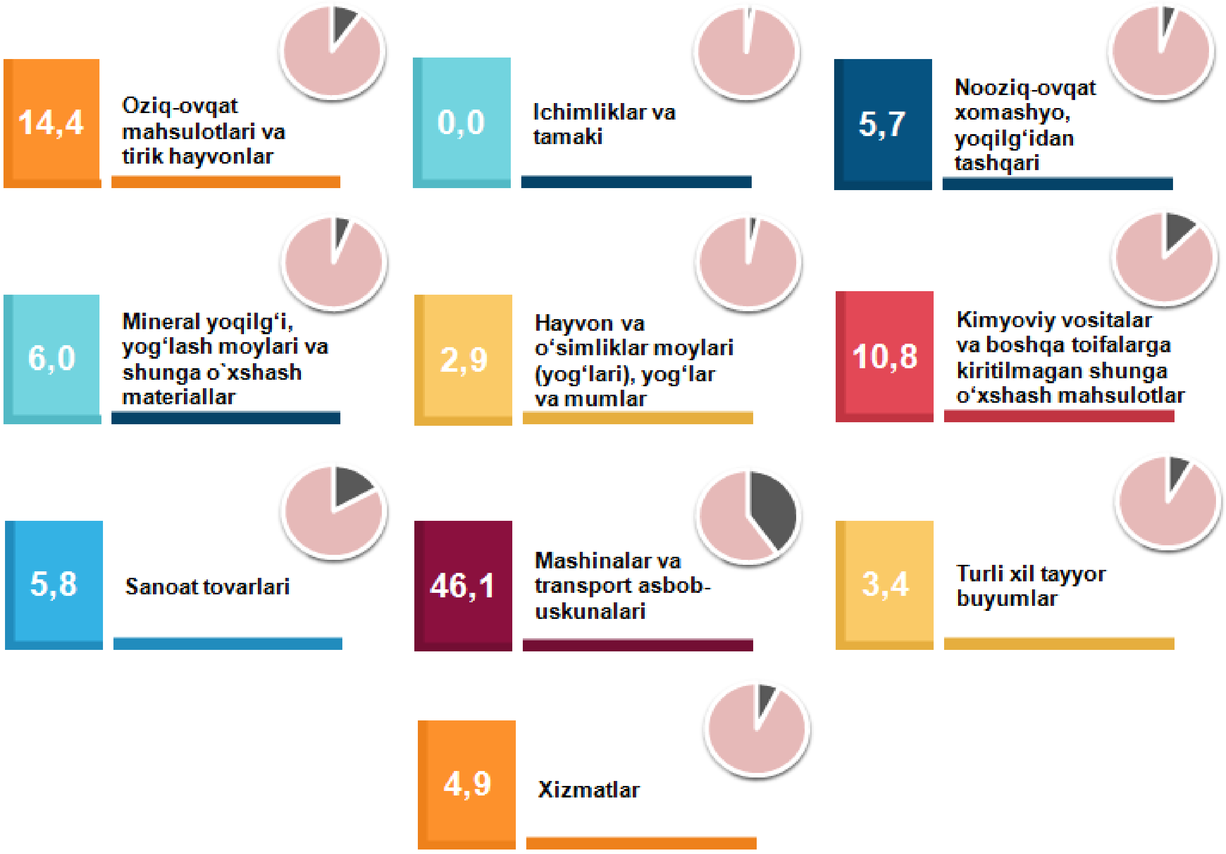

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko‘ra, 2021- yilning yanvar-aprelida import qilingan tovarlar hajmi, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 21,3 mln. AQSh dollariga ko‘paydi va 72,0 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 3,7 mln. AQSh dollariga yetdi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-aprel)

Tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami import	**75 729,6**	**207,1**	**100,0**	**22 699,6**	**167,8**	**100,0**	**53 030,1**	**230,2**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	10 902,9	203,6	14,4	7 842,3	155,4	34,5	3 060,6	993,8	5,8
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	4 305,8	88,2	5,7	4 270,1	91,1	18,8	35,7	18,6	0,1
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	4 542,3	297,6	6,0	2 255,3	1 352,3	9,9	2 287,0	168,2	4,3
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	2 203,9	308,9	2,9	2 203,9	308,9	9,7	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	8 220,0	184,8	10,9	1 076,4	376,5	4,7	7 143,5	171,6	13,5
Sanoat tovarlari	4 393,0	504,0	5,8	3 004,6	2 334,0	13,2	1 388,4	186,9	2,6
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	34 916,3	267,4	46,1	492,3	23,1	2,2	34 424,0	314,9	64,9
Turli xil tayyor buyumlar	2 569,7	102,3	3,4	84,1	50,8	0,4	2 485,6	105,9	4,7
Xizmatlar	3 675,7	114,7	4,9	1 470,6	710,2	6,5	2 205,1	73,6	4,2

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2019- yilning mos davriga nisbatan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importining ulushi 6,3 % dan 14,4 % gacha o‘sdi, mashinalar va transport asbob-uskunalari 60,3 % dan 46,1 % ga, turli xil tayyor buyumlar ulushi esa 3,4 % ni tashkil etdi.

IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2021- yil yanvar-aprel, ulushi, % da)

XSST tarkibi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Jami import	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	5,4	12,7	14,4
Ichimliklar va tamaki	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	6,6	11,2	5,7
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	2,4	6,4	6,0
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	1,3	2,7	2,9
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	9,5	16,7	10,9
Sanoat tovarlari	4,1	2,9	5,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	56,9	31,3	46,1
Turli xil tayyor buyumlar	9,6	9,1	3,4
Xizmatlar	4,2	6,9	4,9

Xizmatlar importining tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2021- yilning yanvar-aprel oylarida 2020- yilning yanvar-aprel oylariga nisbatan jami importdagi ulushi 6,9 % dan 4,9 % ga kamaydi.

ALOHIDA IMPORT TOVARLAR
(2021- yil yanvar-aprel, ming AQSH. doll.)

XSTT BO‘YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI
(2021- yil yanvar-aprel)

Mahsulot nomi	Ming AQSh dollari	o‘zgarish sura‘tlari, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	5 785,1	106,6
Tirik hayvonlar	3 630,2	980,6
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	23,4	39,0 b.
Sabzavotlar va mevalar	60,0	140,2
Go‘sht va go‘sht mahsulotlari	178,0	-
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	184,3	926,1
Baliq (dengiz sutemizuvchilari bo‘lmagan), qisqichbaqasimonlar, mollyuskalar va suvda suzuvchi umurtqasizlar va ulardan tayyorlangan yarim tayyor mahsulotlar	50,8	141,1
Har xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	991,2	96,2
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	-	-

Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari		
Probka va yog‘och-taxtalar	3 622,8	61,1
Metall rudalari va metall parchalari	-	-
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	682,9	4,1 b.
O‘g‘itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	-	-
Moy olinadigan urug‘lar va mevalar	-	-
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar	3 916,5	126,0
Ko‘mir, koks va briketlar	612,1	153,0
Tabiiy yoki sun’iy gaz	13,7	-
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlik moylari va yog‘lari	2 203,9	147,8
Hayvon va o‘simlik moylari va yog‘lari	-	-
Hayvonlar moylari va yog‘lari	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	599,6	252,9
Bo‘yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo‘yoqlar	67,3	149,6
Kimyoviy materiallar va mahsulotlar	4 833,6	81,6
Organik kimyo moddalari	2 214,9	112,9
Birlamchi shaklda bo’lmagan plastmassalar	463,1	152,8
Noorganik kimyo moddalari	33,6	8,3
Sanoat tovarlari		
Cho‘yan va po‘lat	648,9	160,4
Rezina buyumlari	182,2	368,8
Metallardan tayyorlangan buyumlar	638,6	150,0
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	73,2	192,1
Ruda bo‘lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	358,1	63,2
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	2 465,9	39,1 b.
Qog‘oz, karton va qog‘oz massasi, qog‘oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	25,9	93,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	7 069,3	73,5 b.
Aniq sohalar uchun maxsus mo‘ljallangan mashinalar	14 566,8	297,4
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari	5 154,3	131,2

Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning elektr qismlari	1 319,7	64,2
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	4 241,1	131,0
Metallarni qayta ishlash mashinalari	2,0	0,8
Kantselyariya mashinalari va ma'lumotarni avtomatik ravishda qayta ishlash uchun asbob-uskunalar	10,5	5,3
Avtomobillar	2 552,5	151,8
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	90,5	34,8
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	1 168,3	3,0 b.
Blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	1 286,2	29,7
Poyabzal	1,2	12,0 b.
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	3,5	35,0 b.
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash tikilgan mebellar	14,8	108,0
Fotografik apparatura, uskuna, ishlatiladigan materiallar va optik buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan; soatlar	5,3	2,4 b.
Xizmatlar		
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	1 837,9	55,0
Transport xizmatlari	17,1	78,0
Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash xizmatlari	1 541,2	6,6 b.
Moliyaviy xizmatlar	279,5	144,5

Turli xil tayyor buyumlar importi hajmlarining kamayishiga blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari (70,3 % ga pasaygan), har xil tayyor buyumlar (65,2 % ga pasaygan) importining kamayishi ta'sir qilgan.

Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari importi kamayishiga esa, probka va yog'och-taxtalar (38,9 % ga pasaygan) importining kamayganligi bevosita ta'sir etgan.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-aprel, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

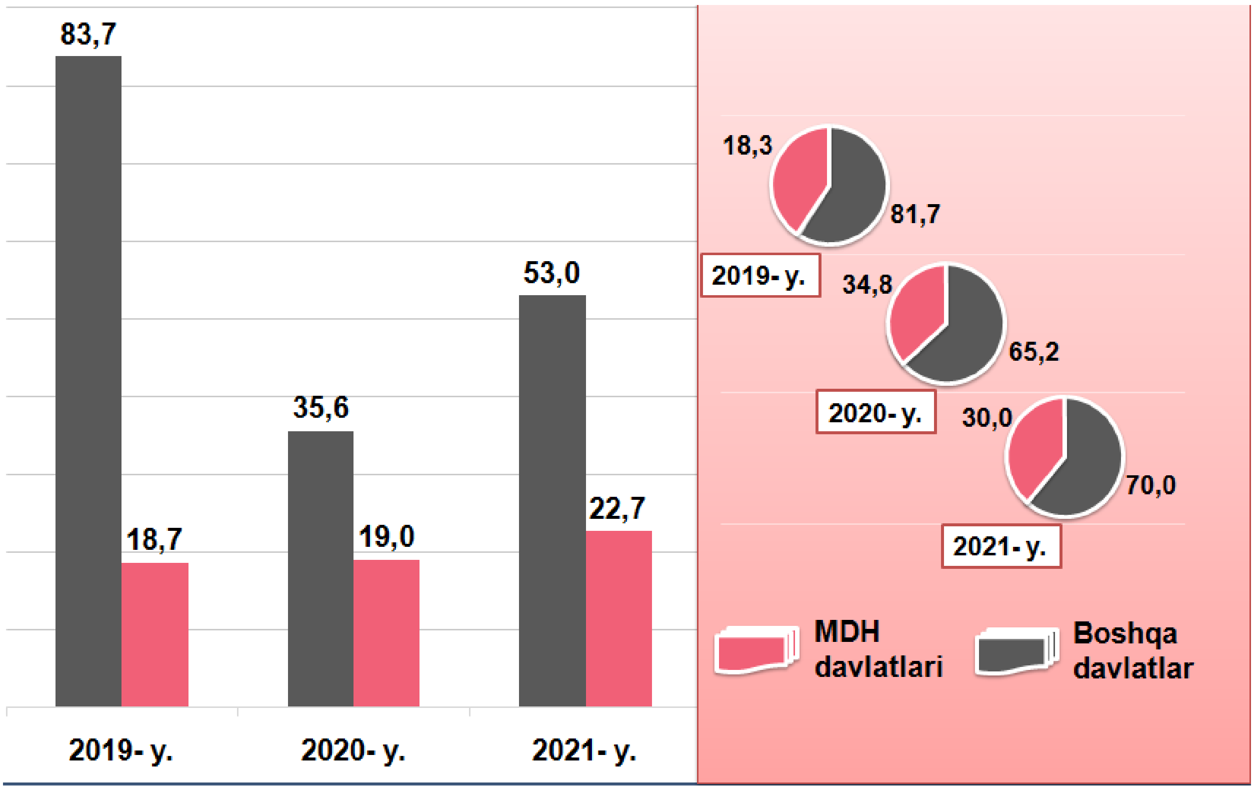

Hisobot davri yakunlariga ko‘ra, import bo‘yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasini umumiy import hajmida 16,6 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasi (15,8 %) ortda qoldirgan holda birinchi o‘rinni egalladi.

2021- yilning yanvar-aprel oylari yakuni bo‘yicha Qoraqalpog‘iston Respublikasi tomonidan 37 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-aprel)

Davlat nomi	ming AQSH dollari		o‘sish sur‘ati, % da		o‘rni	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Xitoy Xalq Respublikasi	10 220,9	12 567,1	32,8	122,9	3	1
Rossiya Federatsiyasi	11 253,6	11953,1	98,4	106,2	1	2
Qozog‘iston	6 055,4	8325,2	109,3	137,5	4	3
Chvetsiya	52,3	7352,1	266,2	140,6 b	32	4
Koreya Respublikasi	10 720,9	6440,0	84,6	60,1	2	5
Chexiya Respublikasi	23,8	5726,9	8,1	240,6 b	34	6
Turkiya	711,7	4604,5	6,5	647,0	12	7
Vyetnam	3 754,6	4301,2	107,6	114,6	5	8
Germaniya	269,4	3940,5	14,9	14,6 b	21	9
BAA	226,0	2181,0	24,6	965,0	24	10
Qirg‘iz Respublikasi	431,3	1016,8	285,9	235,7	17	11
Niderlandiya	93,6	826,7	36,6	883,2	28	12
Turkmaniston	642,5	769,6	46,1	119,8	13	13
Vengriya	-	658,4	-	-	-	14
Eron	1 015,2	497,2	37,2	49,0	7	15
Belgiya	540,3	449,2	123,4	83,1	14	16
Fransiya	11,8	403,5	23,4 b	34,2 b	37	17
Avstriya	154,0	381,2	277,9	247,5	27	18
Gonkong	234,4	357,7	-	152,6	23	19
Belarus	281,9	335,0	766,3	118,8	20	20

Shuni ta'kidlash kerakki, Koreya Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Niderlandiya Niderlandiya, AQSH, Buyuk va Britaniya kabi mamlakatlar Qoraqalpog‘iston Respublikasiga to var va xizmatlar importidagi yirik hamkor davlatlar birinchi yigirmataligiga kirdi.

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog‘iston, Chvetsiya, Koreya Respublikasi, Chexiya Respublikasi va Turkiya) jami importning 74,7 % ulushini tashkil qildi, bu 57,0 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

RESPUBLIKA IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI
(2021- yil yanvar-aprel, % da)

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o‘sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy Xalq Respublikasi, Koreya Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog‘iston tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-aprel, ulushi, % da)

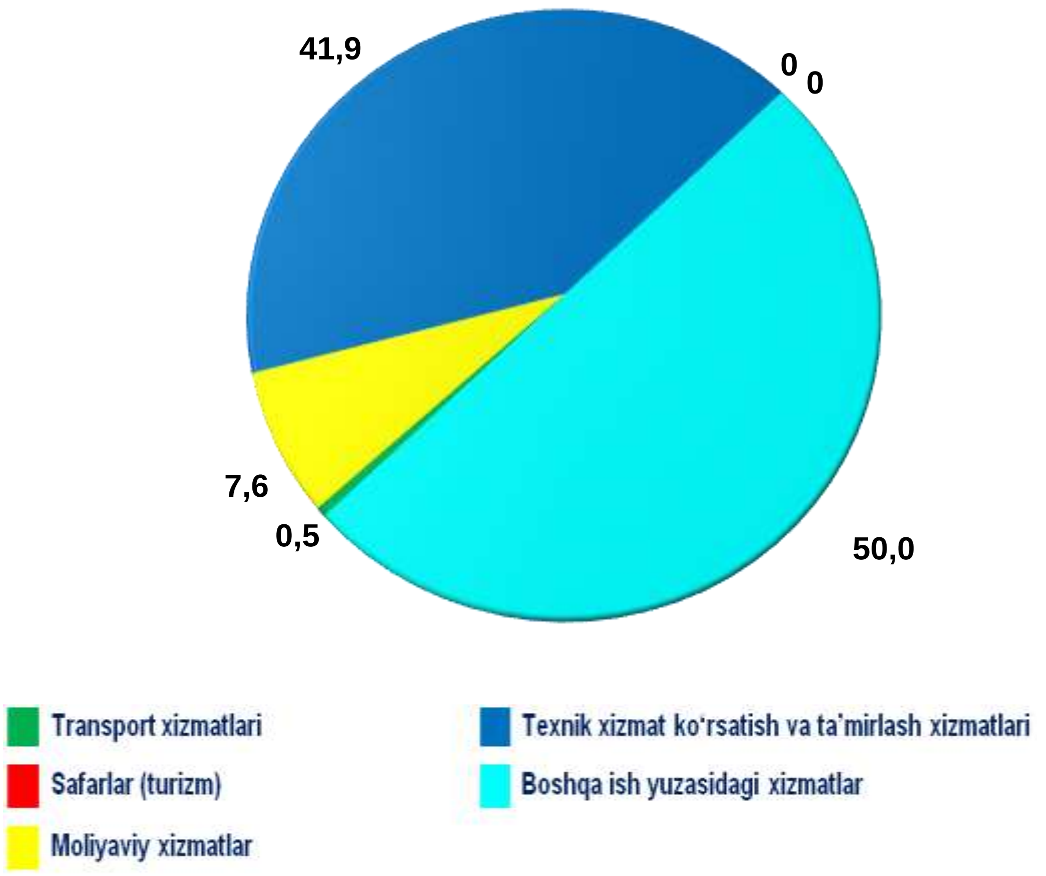

2021- yilning yanvar-aprel oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi 3 675,8 ming AQSh dollarini yoki jami import hajmining 4,9 % ini tashkil etdi va o‘tgan yilga nisbatan 3,0 % ga tushgan. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi boshqa ish yuzasidagi xizmatlar (50,0 %), texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash xizmatlar va (41,9 %) dan iborat bo‘ldi. Shuningdek, moliyaviy xizmatlar (7,6 %) va transport xizmatlari (0,5 %) tashkil etdi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo statistikasi bo‘limi
Tel.: (61) 224-92-06